

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 1. januar 2018

Kirkedag: Nytårsdag/B

Tekst: Sl 90; Jak 4,13-17; Matt 6,5-13

Salmer:

LL: 712 * 713 * 717 * 586 * 118,2 * 588

Den eneste årsag til, at nytårsdag er blevet en helligdag er, at efter første tekstrække hører vi på denne dag om Jesu omskærelse og navngivning, hvilket jo skulle ske på 8. dagen efter fødslen. Efter anden tekstrække hører vi fra Bjergprædikenen om, hvordan Jesus lærer sine tilhørere at bede, og vi får Jesu bøn, som vi kender som Fadervor, sådan som vi lige har hørt det. Derudover er der forsøgt valgt nogle bibeltekster, som handler lidt om tid, om menneskers tid i livets udstrækning. De handler om at planlægge for fremtiden, velvidende at vi jo aldrig kan vide, om vi har en fremtid, og heller aldrig kan vide, hvor langt et helt liv er. Lillejuleaften havde vi en begravelse, hvor et liv kun blev 48 år. Så det er ikke givet, at livet når de 70 eller 80, hvis kræfterne slår til, som salmisten skriver i første læsning i dag.

Men til i dag hører altså bibeltekster, og salmer, som sådan set meget godt passer til dagens placering og betydning i vore liv, uagtet, at det ikke kan hænges op på noget specifikt kristeligt eller evangelisk. Det er jo heller ikke søndag, så der er faktisk ikke ret meget, der gør denne dag til en helligdag. Strengt taget er det så heller ikke en helligdag, når nu vi ikke hører om Jesu navngivning. Men vi kan jo ikke have en helligdag, der kun kommer hvert andet år. Det bliver noget rod. Det er snarere en national fridag, begrundet i, at der er mange, der ikke ville kunne passe deres arbejde i dag oven på nytårsfesterne, alene af

den årsag, at mange af os kommer alt for sent i seng. For vi vil jo gerne være med til årsskiftet.

Alligevel giver det også god mening at gå i kirke og holde gudstjeneste på årets første dag. Og jeg synes faktisk også, at det giver rigtig god mening at gøre det efter anden tekstrække, altså i år.

Der er særligt 6 ting, jeg i dag vil lægge vægt på i min egen indgang til det nye år, og som også har inspireret mig til dagens prædiken. Det er dagens evangelium, en sociolog, biskop Monrad fra fordums tid, paven, Stine Munch og bøn. Selv om det er seks specifikke emner, så griber de dog ind over hinanden.

Først sociologen. Helt konkret hedder hun Rikke Østergaard. Der var en længere artikel med hende i Kristeligt Dagblad her d. 29/12. Hendes ærinde var, at vi skal være mere taknemmelige. Det, der fængede mig i hendes tanker var, at hun mener, at taknemmelighed er et valg. Et valg vi skal gøre, hvori vi fokuserer mere på, hvad jeg i nogle sammenhænge har udtrykt med ordene, mere fokuseret på at sige tak end ak. Hun siger også: ”Man glemmer at leve livet, hvis man kun glæder sit *til* noget og ikke *over* noget.”

På årets første morgen bekommer det mig vel at tænke over hendes ord. Jeg er jo sikkert ikke den eneste, for hvem nytåret betyder et tilbageblik og en fremadskuen. Og det er så nemt, at hænge fast i tilbageblikket, både i glæderne og i sorger og skuffelser. Særligt når det gælder sorger og skuffelser kan de have den konsekvens at kaste lange skygger over deres fremtid, om end de hører fortiden til. Der kan således sagtens være begivenheder i det forgangne år, som stadig kaster skygger, og måske endda kaster skygger langt ind over det nye år. Det må vi ikke nægte hinanden og heller ikke bagatellisere. Men vi må

også sige til hinanden, vel at mærke hvis det kan siges i kærlighed og omsorg, hvis ikke, så skal vi holde vores mund, men vi må godt sige til hinanden, at for at komme videre frem, er det nødvendigt at dreje hovedet og kigge den anden vej. Men, og det skal vi huske, der er nogle af os, der skal have både tid og hjælp til at kigge den anden vej med forventning og taknemmelighed.

Jeg er glad for Rikke Østergaards fokusering på taknemmeligheden og glæden *over* i stedet for glæden *til*. For derved er fokus på nuet. Fokus på dem, vi lige nu er sammen med. Det kan da godt være, at nogle af os mangler næste søndag; men det er så vores sorg næste søndag. Nu er vi her. Nu har jeg mine kære. Nu har jeg det godt i livet. Nu er jeg overmæt af jule- og nytårsmad og min vægt har længe blinket med røde lamper og skrevet: kun en ad gangen. Taknemmelighed fjerner mange bekymringer. Jeg tror ikke, det er tilfældigt, at Jesus ikke længe efter, at han har lært sine tilhørere Fadervor, belærer dem om ikke at bekymre sig, men tro på Guds omsorg og være nærværende i nuet. Hvem kan lægge en dag til sit liv ved at bekymre sig, siger Jesus. Jesus lærer os også at bede: Giv os *i dag* vort daglige brød. Vort Fokus skal være i dag og dagligt. Derfor er der ikke noget storkøb her. Ikke noget med en ugentlig bøn om brød til hele ugen. Vi skal glædes *over* det daglige brød.

Selvfølgelig skal det så også lige nævnes, at der sker jo også ting, der ikke kan tages med taknemmelighed, uanset hvor meget vi så ville vælge det. Men der er langt mere, end jeg i hvert tilfælde er mig bevidst.

Det er jo bøn, der er det centrale i dagens evangelium. Biskop Monrad (1811-1887), to gange biskop i Maribo, har blandt andet skrevet og talt meget om bøn. Han siger, hvad jeg også

har sagt i en prædiken for længe siden; men alligevel skal det også med i dag. Han siger, at Gud har et forhold til alle mennesker; men kun den bedende har et forhold til Gud. Jeg synes, det er så rammende sagt, og jeg ville ønske, jeg selv kunne have fundet på noget så klogt og godt.

Det er nemlig helt fantastisk godt at pointere, at Gud har et forhold til alle mennesker. Hvert eneste menneske er i Guds bevidsthed. Ikke én af os er ligegyldig for Gud. Og det er uagtet tro og kultur og tid og hvad ved jeg, som gør os forskellige fra hinanden. Ikke én af os er ikke set af Gud. Det er så fantastisk godt pointeret af Monrad, for det er et fantastisk godt, bevidst udgangspunkt. Gud er ikke min Gud, når jeg føler Guds nærvær. Gud er ikke Gud, når jeg ved nok om ham, eller forstår. Gud ER for enhver. Dét må vi holde fast i. Men kun den bedende har et forhold til Gud.

Jeg spørger nogle gange mine brudepar ved samtalen forud for brylluppet, hvad de gør for at holde kærligheden ved lige i forholdet, for at holde glæden og begejstringen ved hinanden i kog. Det svar, jeg oftest får, er, at der sendes små sms'er i dagens løb. Det kan også være andre midler, der bruges. Væsentligt er, at for at holde et forhold i live, skal der være en gensidig kontakt. Et fællesskab. Derfor går det heller ikke i et gudsforhold, hvis Gud er den eneste, der holder kontakten. Kun den bedende har et forhold til Gud.

Stine Munch, forfatteren til bogen *På trods*, og som gæstede os til præstegårdsaftenen i november, skriver også om bøn. Hun skriver et sted, at hun er ikke så meget til de mere fastlagte bønner, som f.eks. morgenbøn på det tidspunkt, aftenbøn på det tidspunkt osv. Hun er mere til mange små bønner dagen igennem. Hun skriver, at hun – vi kan kalde det – smalltalker med Gud dagen igennem om dette og hint. Så lige en bøn her

og en bøn der. Jeg tror, hun har fat i noget meget væsentligt. Fællesskab og kontakt. Ritualer kan være gode, også for bønner; men hvis ikke det også bliver til liv og fællesskab, kan det være lige meget.

Jesus forudsætter også, at vi beder. ”Når I beder...” siger han i dagens evangelium. Ikke: Hvis I beder... Når! Og han lærer os Fadervor.

Den bøn er kommet lidt frem i mediernes fokus her sidst på året, fordi paven vil have den formuleret om. Han vil have bønnen: ”Led os ikke ind i fristelsen” lavet om til: ”Lad os ikke falde i fristelse.” Derved udtrykkes faktisk klarere, hvad der egentlig menes med ”Led os ikke ind i fristelsen”, nemlig en bøn om, at Gud vil befri os fra den situation, hvor vi måtte komme i en fristelse, vi så også falder i. I den nuværende form kan det misforstås på en sådan måde, at vi beder om, at Gud ikke vil friste os, hvilket Gud aldrig kunne finde på, idet der er forskel på fristelse og prøve. Gud prøver sit folk, men Han frister det aldrig. Formålet med en prøvelse er at afprøve troskaben; mens formålet med en fristelse er at få til at fejle. I en prøvelse håbes der på, at den prøvede består. I en fristelse håbes der på, at den fristede fejler og dermed udsætter sig for skyld. Sådan handler Gud ikke.

Dermed når vi så også til den sidste af mine anledninger til tanker om dagens evangelium for min overgang fra et år til et andet. Nemlig bøn. Og det er bønnen om skyld. Det er en bøn, der både rækker bagud og fremad, nemlig bønnen om at tilgivelse for skyld, som vi forlader vore skyldnere.

Med tilbageblik i året, der er gået, har jeg brug for tilgivelse, hvilket jeg helt sikkert også får brug for i det nye år. Jeg elsker den bøn, som jeg også en gang har citeret i en prædiken:

Gud – indtil nu har jeg i dag hverken sladret om nogen eller været i dårligt humør. Jeg har ikke været sur, ondskabsfuld eller selvisk. Men om nogle minutter er det tid til at stå ud af sengen, og fra da af kommer jeg til at behøve en hel del hjælp. Amen. Jeg behøver også Guds tilgivelse og hjælp til at tilgive i fremtiden. Men hvad med fortiden – året, der er gået? Har jeg tilgivet dem, der forbrød sig mod mig, trådte mig over tærne, skuffede osv. Har jeg *tilgivet* dem? Eller ligger vreden, hadet, skuffelsen, eller hvad jeg nu føler, stadig som en skygge over året, der er fortid? Kan vi lade den slags fortid være fortid? Det kan blive meget svært at lade fremtiden være lys og håbefuld, så længe fortidens skygger kastes ind over den. Det bliver svært at se tilgivelsen som en mulighed for fortid og fremtid, hvis jeg nægter mine skyldnere tilgivelse.

Derfor tror jeg, og det er det, jeg tager til mig i år her ved nytårstide, jeg tror, at det er klogt – ikke bare at gå ind i det nye år med bøn til Gud, men også gøre det nye år til en bønnens år. Når Gud og jeg taler mere sammen, så kommer jeg også nærmere til ham, og da er det nemmere at lade fortiden og fremtiden ligge i Guds hænder og glædes i taknemmelighed over livet og ikke til livet. Det sker ikke bare med et fingerknips. Men jeg tror og håber, at med bøn til Gud om hjælp til et liv i bøn, da skal det nok gå, i hvert tilfælde bedre, end hvis jeg selv skal sørge for det.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen